

Fővárosi Ítéltábla

5.Pf.20.854/2020/10.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Vincze Gyula ügyvéd (jogi képviselő címe) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – a Legfőbb Ügyészség Jogi Képviseleti Önellő Osztálya (ügyintéző: dr. Timár Anikó ügyész) által képviselt Legfőbb Ügyészség (alperes címe.) alperes ellen ügyészségi jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 30. napján meghozott 24.P.21.199/2019/17. számú ítélete ellen a felperes részről 18. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az állam javára 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 349. § (1) és (3) bekezdésére, valamint 339. § (1) bekezdésére alapított keresetével 111.132.579 forint vagyoni kár és 100.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes kárfelelősséget megalapító magatartásaként, illetve mulasztásaként azt jelölte meg, hogy az ellene indult, majd – bűncselekmény hiányában – jogerős felmentésével zárult büntetőeljárásban súlyosan és kirívóan jogsértően járt el azzal, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 28. § (1) bekezdésében rögzítettekkel szemben a felperest mentő körülményeket nem vette figyelembe. Miközben a sértettek előadásának alátámasztásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, a felperes indítványait mellőzte, az általa készített szakvéleményt nem értékelte, a szakértőt pedig a jogerős ítélettel megállapítottan eljárási szabályt sértve tanúként hallgatta ki. A feljelentőket valótlán állításokkal nem szembesítette, a tanúk és feljelentők vallomásai közötti ellentmondások feloldása elmaradt, a felperes tanúbizonyítási indítványai is elutasításra kerültek és az alperes nem értékelte a csatolt hangfelvétel tartalmát sem. Az általa már a vádemelés szakaszában indítványozott bizonyítás lefolytatására, a szakértő meghallgatására végül a bírósági eljárásban került sor, ami a felmentésével zárult, de az alperes még a bizonyítékok ismeretében is fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen. Vagyoni kárát elmaradt vagyoni előnyként

érvényesítette és a felperes Ügyvédi Irodának (a továbbiakban: ügyvédi iroda) a vádirat vele való közlésétől (2014. március 14.) a jogerős felmentő ítéletig (2016. június 29.) terjedő időszakra eső, a 2012. évhez viszonyítottan kalkulált bevételkiesésében számította fel, előadva, hogy az ügyfelek az ügyvédi irodával kötött megbízási szerződést a vádemelést követően felmondták. Az ügyvédi iroda egyszemélyes ügyvédi irodaként működik, aminek a felperes az egyedüli tagja, így álláspontja szerint az iroda és személye nem választható el, az ügyvédi iroda bevételcsökkenése egyben a felperes bevételeinek csökkenését is jelenti. A nem vagyoni kárigényét arra alapította, hogy szakmailag elismert, biztos ügyfélkörrel rendelkező irodát vezetett, a vádemelés azonban a több évtizedes sikeres ügyvédi praxisát megsemmisítette, szakmai jóhírneve, reputációja sérült, aminek helyreállítása a jogerős felmentő ítélet ellenére lehetetlen. Érvelése szerint a kára a vádirat vele való közlésétől, 2014. március 14. napjától folyamatosan következett be és ebből a szempontból a vádemelésről tudósító híradások megjelenésének nincs jogi jelentősége.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen azzal védekezett, hogy a felperes követelése elévült, mert a vagyoni kár tekintetében az elévülés kezdő időpontjaként az első olyan jogsértőnek vélt alperesi magatartást kell alapul venni, amiből a keresetben megjelölt kár származott. A kifogásolt alperesi magatartások 2013. május 7. és 2013. december 3. napja közé esnek, erről a felperes első ízben 2013. október 15-én értesült, amivel az elévülés kezdetét vette és a felperes maga is úgy nyilatkozott, hogy a vagyoni előny első ízben 2013. évben maradt el. A nem vagyoni kár felmerülésének időpontja, egyben elévülésének kezdete pedig a vádemelésről történt híradások napja, azaz 2013. december 4., hiszen a büntetőeljárás hozadékaként megjelenő médiavisszhangot követően került sor a megbízások visszamondására is. Másodsorban azzal érvelt, hogy az előtte folyamatban volt eljárásban nem történt olyan kirívóan súlyos mérlegelési hiba és felróható eljárási szabályszegés, ami a közzétett eseti döntésekből tükröződő ítélkezési gyakorlat szerint az ügyészség kárfelelősségét megalapítaná. A felperes állításával ellentétben az ügyről tudomással bíró személyek tanúkénti kihallgatása megtörtént, a vallomások közötti esetleges ellentmondások nem igényeltek szembesítést, a magánszakértő tanúként való kihallgatásával az ügyészség a szakértőként való kihallgatásra tett indítvány elutasításáról is döntött, amihez nem szükséges alakszerű határozat. A szakvélemény nem tartalmazott a jogügylet jellegének megítélésére bizonyítékot, a hangfelvétel értékelésére sor került, a védői indítványok egy részének elutasítását pedig az ügyészség döntésében megindokolta, amellyel szemben panasz benyújtására nem került sor. A vádirat a vádlott javára és terhére szóló valamennyi bizonyítékot feltüntette, a vádemelés megalapozott volt, aminek során a terheltet mentő és enyhítő körülményeket is figyelembe vették és mindezt a bíróság eltérő mérlegelése nem teszi kétségessé. Vitatta a vagyoni kár és az állított jogsértő magatartások közötti okozati összefüggést és az elmaradt vagyoni előny számítását is, mert a jövedelmet az egymást követő években nem lehet állandónak tekinteni. A megbízási szerződések felmondását egyrészt nem találta bizonyítottnak, másrészt szerinte a felmondás időpontja nincs összefüggésben a vádemeléssel. A nem vagyoni kárt összességében eltúlzottnak találta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint feljegyzett kereseti illeték megtérítésére.

Az ítélet indokolása szerint a vagyoni károk körében az elsőfokú bíróság elsősorban a felperes anyagi jogi perbeli legitimációját, vagyis a Ptk. 349. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételek közül azt vizsgálta, hogy az érvényesített elmaradt vagyoni előny a felperesnél keletkezett-e. Az elsőfokú bíróság következtetése szerint az elmaradt haszon alapjául megjelölt tények, a kárszámítás módja, annak kimunkált összecszerűsége és az okirati bizonyítékok (jövedelemigazolás, éves beszámoló, megbízási szerződések) egyaránt azt támasztották alá, hogy jóllehet a felperes keresetében a saját elmaradt hasznára hivatkozott, de valójában a felperes Ügyvédi Iroda bevételkiesését kívánta saját elmaradt hasznaként érvényesíteni. A felperes álláspontjától eltérően el kell választani az ügyvédi iroda, mint jogi személy és a felperes, mint természetes személy által elszenvedett károkat. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 67. § (1) bekezdése szerint az ügyvédi iroda jogi személy, ekként a felperestől elkülönült önálló jogalanyisággal rendelkező ügyvédi iroda minősül a megbízási szerződésben szerződő félnek. A két jogalanyt az ítélkezési gyakorlat is következetesen elválasztja egymástól, hiszen az ügyvédi megbízási szerződés megszegésével okozott kárért a jogi személy ügyvédi iroda tartozik helytállással. Ebből következően a keresettel érvényesített elmaradt hasznót, a megbízási szerződések felmondásából eredő bevételkiesést kizárólag az önálló jogi személy ügyvédi iroda érvényesítheti. A felperesnek tehát nincs anyagi jogi perbeli legitimációja, vagyis a felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat hiányzik, ezért a saját nevében nem érvényesítheti azt az anyagi jogot, amit a keresetlevélben érvényesíteni kívánt jogként megjelölt, hiszen a kártérítési igényt a károsult érvényesítheti, az ügyvédi iroda bevételkiesése kapcsán viszont nem a felperes minősül károsultnak. Megjegyezte, hogy az ügyészségi jogkörben okozott kár kapcsán a felperes is lehet károsult, azonban az ő kára nem az ügyvédi iroda bevételkieséseként kimunkált összeg, hanem az iroda munkavállalójaként, tulajdonosaként felvett jövedelmének, azaz munkabér vagy osztalék jellegű jövedelmének a kiesése lehet, aminek érvényesítéséhez azt kellett volna kimutatni, hogy az ügyvédi iroda bevételéből a járulékok és terhek levonását követően a felperes milyen jogcímen és milyen összegben kapott jövedelmet. Az anyagi jogi perbeli legitimáció hiánya miatt nem vizsgálta a kárfelelősség további elemeit, az alperesi magatartások esetleges jogellenességét és az elévülési kifogást sem.

A nem vagyoni kár megtérítésére irányuló keresetet illetően a felperes anyagi jogi perbeli legitimációját megállapíthatónak látta, ezért elsősorban az alperes elévülési kifogását, e körben a nem vagyoni kár esedékessé válását [Ptk. 326. § (1) bekezdés] vizsgálta. Abból indult ki, hogy a nem vagyoni kártérítés megfizetésére vonatkozó igény [Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont] jogalapja valamely személyiségi jog megsértése, amit a felperes a vádemelés miatt bekövetkezett jóhírnév sérelmében jelölt meg [Ptk. 78. § (1) bekezdés], míg a nem vagyoni kártérítés esedékessé válásának időpontjaként a vádirat kézhezvételét, amihez képest az alperes ezt az időpontot a vádemelés nyilvánosságra kerülésében határozta meg.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a jóhírnév, a reputáció, a szakmai megbecsültség, társadalmi elismertség sérelme akkor történik meg, amikor a kívüljár erről a sérelemtől, vagyis mindezek lerombolására alkalmas tényekről tudomást szerez. A károsodás bekövetkezésének időpontjaként tehát azt az időpontot kell tekinteni, amikor a társadalmi életben való részvétel jóhírnév megsértése miatti nehezedeése megkezdődött, azaz a követelés ekkor válik esedékessé. Ezzel áll összhangban, hogy a nem vagyoni károkra is alkalmazandó a Ptk. 360. § (1) bekezdése, ami szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban

esedékes, amely elvet erősíti az EBH2007.1964. számon közzétett eseti döntés is. Nem annak van tehát jelentősége, hogy a felperes a vádról hivatalosan mikor szerzett tudomást, hanem annak, hogy a nyilvánosság, a társadalom szélesebb rétegei mikor értesültek minderről, ami a vádemelés tényéről tudósító sajtócikk megjelenésének napján 2013. december 4-én bekövetkezett. Annak nem tulajdonított jelentőséget, hogy az újságcikkeket egyesek későbbi időpontban olvassák el, mert a megjelenéskor megvalósult a jóhírnév megsértése. Ez a jogsérelem a Ptk. 78. § (2) bekezdéséből következően már önmagában a tényállítással is megvalósulhat, ami szintén azt támasztja alá, hogy az újságcikkek megjelenésének napján a jóhírnév megsértésére alapított nem vagyoni kártérítési követelés elévülése megkezdődött. Az elsőfokú bíróság következtetése szerint a nem vagyoni kártérítés iránti követelés 2013. december 4. napjától számított öt év elteltével 2018. december 4-én elévült [Ptk. 324. § (1) bekezdés] és miután a felperes csak 2019. február 11-én terjesztett elő joghatályos keresetlevelet, a Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján követelése bírósági úton már nem volt érvényesíthető. Erre tekintettel nem vizsgálta a személyiségi jogi jogsértés megállapításának egyéb feltételeit.

A tanú meghallgatásra irányuló felperesi bizonyítás elrendelését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 276. § (5) bekezdése alapján szükségtelenség okán mellőzte.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdésére, különösen annak a) pontjára alapított felülbírálati jogkör gyakorlását kérve elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljesítését kérte, míg másodlagos fellebbezési kérelme a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. A vagyoni kárigényt illetően nem tartotta helytállónak az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy károsultként kizárólag az ügyvédi irodát határozta meg. Álláspontja szerint kétségtelen, hogy az alperes kárt okozott az ügyvédi irodának és a jövedelemkiesés elsődlegesen az önálló jogi személynek minősülő ügyvédi irodánál jelentkezett, az is kétségtelen viszont, hogy az ügyvédi iroda mellett a felperest saját személyében is kár érte. Álláspontja szerint sem jogpolitikai, sem dogmatikai indokokkal nem támasztható alá, hogy több személynek okozott kár esetén egyes károsultak ki legyenek zárva a kártérítésből és a Ptk. 339. §-a megfogalmazásából sem következhet az, hogy csak egyetlen személy lehet a károsult. Adott esetben valóban a felperes károsodott, hiszen osztalék formájában nem tudta kivenni azt a jövedelmet, amelyet a káresemény előtt megtehetett, míg az ügyvédi irodát nem is érte valóságos kár, hiszen az elmaradt jövedelmet ki kellett volna fizetni a felperesnek, illetve ennek közterheit kellett volna teljesítenie. Miután az ügyvédi iroda egyszemélyes irodaként működött egyértelmű, hogy a bekövetkezett kár az ügyvédi irodából élő jövedelmével számoló felperest érte, illetve a bevételkiesés nála jelentkezett.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves és megalapozatlan következtetésre jutott az elévülés kérdésében, az ismétlődő kárt okozó magatartások közül csak egyet, a vádemelésről tudósító újságcikkek megjelenését vette számításba és figyelmen kívül hagyta, hogy e cikkek megjelenésével kapcsolatos károk jóval később jelentkeztek. Az elsőfokú bíróság az elévülés kezdő időpontját a károkozás napjával azonosítja, holott a Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint és PK 50. számú állásfoglalásból is levezethetően a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor válik esedékessé, ami nem feltétlenül esik egybe a károkozás időpontjával. A vádemelésről

tudósító újságcikk megjelenésével a felperes károsodása nem következett be, hanem csak hosszú hónapok múltán, másrészt az újságcikk megjelenésével a felperes személyiségi jogának megsértése nem ért véget, ezt követően is ismétlődő károkozások történtek, hiszen az újságcikkek felkerültek az elektronikus hírportálokra, kézbesítették a felperes részére az alaptalan vádemelést, az ügyészség fellebbezett, amely esetekben szerinte az elévülés szabályát külön-külön kell értelmezni. Ettől függetlenül az elsőfokú bíróság által kiragadott újságcikk megjelenését illetően is a károsodás csak egy későbbi időpontban következett be, hiszen azt az emberek különböző időpontokban olvasták és beszéltek meg egymással és különböző időpontokban jutottak arra az elhatározásra, hogy a felperest elkerülik és a kára ekkor keletkezett. Az elsőfokú bíróság tévesen azonosította a károkozás napját a kár bekövetkezésével, a vádirat hivatalos kézbesítéséig a károsodása nem következhetett be, mert eddig az időpontig sem a felperesnek, sem az ügyfeleinek nem kellett alapot adniuk a megjelent híreknek, kétségbe is vonhatták annak valóságtartalmát. A vádirat kézbesítésével vált az alperes károkozása ismertté és tényné, mert innentől már nem hivatkozhatott ügyfelei felé meggondolatlan sajtóközleményre, ezt követően vált az ügyészség döntése tényné. Az elévülés szempontjából folyamatos károkozás valóban nincs, de arra nem is hivatkozott, hanem ismétlődő károkozásra, amelyek esetében az elévülés valamennyi szabálya külön-külön értelmezhető és érvelése szerint a valóság felderítése érdekében tett indítványai elutasítása, az alaptalan fellebbezés mind ismételt károkozáshoz vezetett. Hivatkozott az elévülés nyugvásának a Ptk. 326. § (2) bekezdésében megfogalmazott szabályára, mert az őt ért kár összegéről az újságcikk megjelenésekor még nem, hanem csak később szerezhetett tudomást, így kártérítési igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Megjegyezte, hogy a fellebbezés nem tartalmazza a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört az alapul szolgáló indokok kifejtésével [Pp. 371. § (1) bekezdés c) pont], a felperes ugyanis a saját álláspontját alátámasztó az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi érvelését nem fejtette ki. A felperes a keresetében nem állította és az elsőfokú eljárásban sem bizonyította, hogy az alperes jogellenesnek állított magatartásával összefüggésben milyen összegű vagyoni kára keletkezett, így alappal nem kifogásolhatja annak figyelmen kívül hagyását, hogy az ügyvédi iroda osztalékából részesülhetett volna. Az elévülés körében az elsőfokú eljárásban kifejtett érvelését fenntartva kiemelte, hogy a PK 42. számú állásfoglalás és a Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékessé válik, a PK 52. számú állásfoglalásban kifejtettek szerint a károsodás és ezzel együtt a kártérítés iránti követelés esedékessé válása már akkor bekövetkezik a követelés egészére, amikor a magatartás első ízben vezet a kár bekövetkezéséhez. Ettől az időponttól az elévülési idő a követelés egészére kezdetét veszi, a károsodás folyamatossága pedig ezen nem változtat. Ezt azt értelmezést támasztja alá a Ptk. 326. § (1) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklás, és az ítélkezési gyakorlat is egységes abban, hogy a károsult a büntetőeljárás során keletkező kárait a jogsértőnek vélt magatartás bekövetkezésekor nyomban érvényesítheti. A felperes alaptalanul hivatkozik az elévülés nyugvására, hiszen maga sem határozta meg pontosan a nem vagyoni kár 2013. december 4. napját követő bekövetkezésének pontos időpontját, így nem lehet tudni, hogy mikor jutott mindazon információk birtokába, amelyek szükségesek voltak az igénye érvényesítéséhez. Ebből adódóan nem megállapítható, hogy az elévülési idő a felperes szerint hogyan számítandó, de az általa használt hosszú hónapok megjelölés arra enged következtetni, hogy a szükséges információkat jóval az elévülési idő leteltét megelőző egy éven belül megszerezte, így a nyugvás szabályának alkalmazása sem eredményezett volna az elévülésre eltérő döntést.

A felperes Pf.9. sorszámú beadványában az alperes fellebbezési ellenkérelmével összefüggésben kifejtette, hogy az elsőfokú eljárásban részletesen nyilatkozott arról, hogy neki személy szerint milyen összegű kára keletkezett és arról is, hogy az ügyvédi iroda egyedüli tagjaként az ügyvédi irodáját ért valamennyi kárt közvetlenül ő szenvedte el, amely teljes kár felvételére osztalék formájában egyedül és kizárólagosan jogosult lett volna. Miután az elmaradt vagyoni előnyt nettó összegben érvényesítette, ezt csak 16 %-os adóval indokolt csökkenteni, ami osztalék formájában felvehető lett volna, amire a felperes meghallgatása során a kereseti kérelemben előadottakkal érdemben egyező tényelődást tett. Az elévülés kezdő időpontját illetően a korábbi álláspontját részben megismételve kiemelte, hogy a vádirat vele való közlését megelőzően nem merült fel kára, így nem nyílhatott meg a joga a kárigény érvényesítésére. Az újságcikk megjelenése önmagában nem vezetett a károsodás bekövetkezéséhez, ehhez az kellett, hogy a hír tagadhatatlan tényné váljon, ami a vádirat kézbesítésével történt meg és csak innen kezdődhetett a kár bekövetkezése, mert csak ekkortól tudta a felperes tájékoztatni ügyfeleit, hogy vádat emeltek ellene. Miután az alaptalan vádemelés okozta a felperes kárát, csakis a vádirat kézbesítése lehet a károsodás és ekként az elévülési idő kezdete. Hivatkozott arra, hogy az elévülés a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint a jogerős felmentő ítélet meghozataláig nyugodott és csak 2016. június 29-én nyílt meg, hiszen csak ezen időpont után lehet a vádat, mint a károkozás előfeltételét jogilag is alaptalannak tekinteni. Az elsőfokú bíróság értelmezése oda vezetne, hogy a vádemeléssel okozott kár elévülése már azelőtt elkezdődhetne, hogy a vádlott értesülne az ellene emelt vádról. Az újságcikkek megjelenése azért sem lehet az elévülés kezdő időpontja, mert az adott perben nem a kiadókat, illetve szerkesztőséget perelte. Köztudomású tény, hogy az újságcikkeket nem lehet objektív, hivatalos, mérvadó hírforrásnak tekinteni, az adott ügyben is számos egymással ellentmondó tényállítás jelent meg, aminek egyáltalán nem lehet jelentőséget tulajdonítani és különösen nem lehet bizonyos újságcikkek megjelenését jogot keletkeztető tényként elfogadni. A felperes kára nem a bulvár újságcikk megjelenéséből, nem azzal összefüggésben keletkezett, a tényleges kára az új ügyfelek elmaradása, elpártolása, ami csak hónapokkal később, a vádirat kézbesítése után következett be. Ezt a hosszabb folyamatot nem lehet logikailag összekötni egy véletlenszerűen megjelenő, egyébként nyilvánvalóan téves tartalmú újságcikk megjelenésével. Miután a kártérítés alapja az alaptalan vádemelés, az elévülés nem veheti kezdetét az alaptalannak bizonyult vád kézbesítését megelőzően, így a követelése nem évült el. Beadványához mellékelte a felperes Ügyvédi Iroda „f.a.” felszámolójától származó 2021. március 16-án kelt írásbeli nyilatkozatot.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését a 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el és teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés].

A felperes fellebbezésében az anyagi jogi felülbírálat körében azt kérte, hogy az ítéltábla az anyagi jogi perbeli legitimáció hiánya és az elévülés kérdésében az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből eltérő következtetést vonjon le, és miután az elsőfokú bíróság a kárfelelősség egyéb elemeit nem vizsgálta, az elsőfokon már felajánlott bizonyítás lefolytatásával az ítéltábla ebben a kérdésben is tárgyaljon és határozzon.

Az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére a Pp. 380. §-a alapján okot adó körülményt az ítéltábla nem észlelt és az alább kifejtendő indokok szerint az elsőfokú bíróság a felajánlott bizonyítás mellőzésével, valamint azzal, hogy a kárfelelősség további fogalmi elemeinek fennállását nem vizsgálta, nem követett el az ügy érdemére kiható olyan eljárási szabálysértést, ami miatt a Pp. 381. §-a alapján szükséges lenne az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése. Ezért az ítéltábla a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott, felülbírálati jogkörét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta [Pp. 370. § (1) bekezdés].

Az ítéltábla a felperes fellebbezését alaptalannak találta. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a felek a másodfokú eljárásban nem is támadták és a megállapított tényekből helytálló jogi következtetésre jutott azzal a pontosítással, hogy a nem vagyoni kárkövetelés elévülése az alább kifejtendő indokok szerint a kereset elutasításának csupán másodlagos indoka.

Az ítéltábla maradéktalanul egyetértett a vagyoni károk iránti kereset elutasításának elsőfokú bíróság által adott indokaival, így azok megismétlése nélkül a helyes indokokra csupán visszautalva [Pp. 386. § (4) bekezdés] a fellebbezés kapcsán a következőket emeli ki. A vagyoni kárigény jogalapja a Ptk. 349. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-a, azaz szerződésen kívüli károkozás, ezért azt kellett vizsgálni, hogy az állított alperesi jogellenes magatartás a felperes vagyont érintően okozta-e a felperes által a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint érvényesített elmaradt haszonban álló kárt vagy sem. Az anyagi jogi perbeli legitimációt, vagyis a felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatot a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a jogviszony vagy jogszabályi felhatalmazás alapozza meg. A Ptk. 339. §-ából egyértelműen következik, hogy szerződésen kívüli károkozás esetén polgári jogi jogviszony a károsult és a kár okozója között, méghozzá a kár bekövetkezésével jön létre. Miután jogszabály a felperest a más személyt ért kár érvényesítésére nem jogosítja fel, akkor léphetett volna fel eredménnyel, ha ő maga a károsult, avagy a károsult jogutódja. Az elsőfokú bíróság helytálló következtetéssel jutott arra, hogy az érvényesített vagyoni kárigény kapcsán nem lehet megállapítani, hogy a felperes lenne a károsult, azaz hogy a felperes Ügyvédi Iroda elmaradt vagyoni előnyében megjelölt károk a felperest érték volna. A felperes valóban az ügyvédi iroda egyetlen tagja és tulajdonosa, de az a felperesi érvelés már nem állja meg a helyét, hogy ebből az következne, hogy az ügyvédi iroda vagyona a maga egészében a felperes vagyona lenne, mert a jogi személy ügyvédi iroda vagyona a felperes vagyontól alapvetően elkülönül. Miután az ügyvédi iroda jogi személy és a saját vagyonának maga az ügyvédi iroda, nem pedig annak tagja a jogosultja, ezért alapvetően téves abból kiindulni, hogy szinte mindegy lenne, hogy a kárigényt az ügyvédi iroda vagy annak tagja érvényesíti. Az Ütv. 69. § (1) bekezdése szerint az iroda tagjának felelőssége az irodával szemben az alapító okiratban meghatározott vagyon szolgáltatására és az esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulásra terjed ki, az iroda kötelezettségeiért a tag főszabály szerint nem felel, csak a mögöttes felelőssége alapján akkor, ha az iroda vagyona a követelést nem fedezi [Ütv. 69. § (2) bekezdés]. Az iroda jogutód nélküli megszűnése esetén pedig a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó vagyont – az alapító okirat eltérő rendelkezése vagy megegyezés hiányában – a tagok között vagyoni hozzájárulásuk arányában kell felosztani, ilyen esetben az iroda tartozásaiért az iroda tagja az iroda vagyonából ráeső rész erejéig felel

[Ütv. 76. § (6)-(7) bekezdés]. Az iroda vagyonából a tagot megillető hányadot a vagyonrész testesíti meg, ami nem azonosítható az iroda vagyonával. Az iroda vagyona több tag esetén sincs közös tulajdonban, illetve egy tag esetén sem igaz, hogy az iroda vagyona a tag vagyona lenne. Olyan összefüggés valóban létezik, hogy amennyiben az irodát kár éri, akkor ennek áttételes hatása lehet mind a vagyonrész értékére, mind pedig a tag magánvagyonára, ha – mint azt a felperes a fellebbezésében előadta – osztalék formájában nem tud az iroda vagyonából őt megillető jövedelemhez hozzájutni, de ettől még alappal nem lehet állítani, hogy a perben érvényesített kárt a felperesnek és nem az ügyvédi irodának okozhatta volna az alperes. A perben a felperes nem az elmaradt osztalékból származó vagyoni előnyét érvényesítette, hanem az ügyvédi iroda bevételekiesését, és nem tette vitássá az elsőfokú bíróságnak azt az egyébként helytálló ténymegállapítását, hogy a kár összegét alátámasztó valamennyi okirati bizonyíték is ezt támasztotta alá. A bíróság pedig a felperes által érvényesíteni kívánt vagyoni kárhoz, annak előadott ténybeli alapjához kötve volt [Pp. 2. § (2) bekezdés, 342. § (1) (3) bekezdés].

A felperes alaptalanul állította Pf.9. sorszámú beadványában, hogy már az elsőfokú eljárásban is egyértelmű tényelőadást tett a saját, elmaradt osztalék formájában jelentkező kárára. Ehhez képest az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyaláson az anyagi pervezetés körében kifejezetten tájékoztatta arról a felperest, hogy a keresetlevelében előadott tények és a csatolt okirati bizonyítékok ellentmondásosak abban a tekintetben, hogy az elmaradt haszon alapjául megjelölt adatok a felperesre vagy az ügyvédi irodára vonatkoznak (9. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés). Erre a felperes a Pp. 183. § (6) bekezdésében foglalt figyelmeztetésre azt adta elő, hogy az ügyvédi iroda egyszemélyes irodaként működik, aminek egyedüli tagja, ezért úgy véli, hogy az iroda és a személye nem választható el egymástól, a kettő között nincs különbség, amennyiben az ügyvédi irodának a bevételei csökkennek, akkor a felperes bevételei is csökkennek. A bíróság kérdésére előadta továbbá, hogy az ügyvédi irodából havonta vesz fel fix összeget és évente osztalékot, amire pontosabb nyilatkozatot tenni nem tudott, kérte a könyvelő tanúkénti meghallgatását (9. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). Mindebből nem lehet kétséges, hogy a felperes – utóbb a másodfokú eljárásban előadott érvelésével ellentétben – az elsőfokú bíróság kifejezett figyelemfelhívása ellenére nem a saját vagyonában bekövetkezett, elmaradt munkabérben, illetve osztalékban álló kárát érvényesítette, hanem az volt a fentebb már kifejtettek szerint helytelen jogi álláspontja, hogy az ügyvédi iroda nem választható el a személyétől, az ügyvédi iroda bevételekiesésben jelentkező kára egyúttal a felperes kára, azaz kifejezetten azokat a károkat kívánta a jelen perben érvényesíteni, amelyek az iroda vagyonában és nem az ő vagyonában következtek be. Márpedig a felperes erre alappal nem tarthat igényt, mert a perbeli jogviszonyban e károk tekintetében nem károsult és nem is a károsult jogutódja. Ahogy azt a Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiuma a 2/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi ajánlás 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban az önálló jogi személy ügyvédi irodára is alkalmazhatóan megállapította, a jogi személy tagja a jogi személyt megillető polgári jogi igényt a jogi személlyel jogviszonyba került harmadik személlyel szemben a saját nevében nem érvényesíthet. A több személynek való károkozással kapcsolatosan előadott fellebbezési érvelés szintén nem lehet helytálló, mert ha ugyanarra a kárkövetelésre az irodán kívül a felperes is jogosult lenne, ez azt jelentené, hogy ők egyetemleges jogosultak, de az egyetemlegességet csak jogszabály vagy jogügylet alapozhatja meg és adott esetben egyik sem áll fenn.

A fellebbezésében előadott, az osztalék jellegű bevétel elmaradásával kapcsolatos hivatkozás a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában nem volt figyelembe vehető, de miután ez alapjaiban más ténybeli alapon álló kár érvényesítését jelenti, csak keresetváltoztatás útján lett volna megtehető. A felperes keresetét nem változtatta meg, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával továbbra is az eredeti kereset teljesítését kérte, a Pp. 364. §-a alapján a másodfokú eljárásban is alkalmazandó Pp. 217. §-a szerinti kérelmet nem terjesztette elő, így annak elutasításáról nem kellett határozni.

A másodfokú eljárásban benyújtott, a felperes Ügyvédi Iroda „f.a.” felszámolójának nyilatkozatát magában foglaló 2021. március 16-i okiratot illetően a felperes nem jelölte meg a bizonyítani kívánt tényt [Pp. 275. § (2) bekezdés] és azt nem az utólagos bizonyítás Pp. 220. §-ában meghatározott szabályai szerint terjesztette elő, ezért az említett bizonyítékot a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján figyelmen kívül kellett hagyni. Ehhez képest az ítéltábla csupán megjegyzi, hogy a felszámoló nyilatkozatának semmilyen jelentősége nincs abban a jogkérdésben, hogy a perben érvényesített károk tekintetében a felperes Ügyvédi Iroda vagy a felperes minősül károsultnak, mert ebben a kérdésben a bíróságnak kell állást foglalnia. Szintén nincs jogi jelentősége annak, hogy a felszámoló nem kifogásolja, sőt felhatalmazza a felperest arra, hogy ezeket a károkat a saját nevében érvényesítse, mert az ügyvédi irodát ért károk, azaz más alanyi jogának a saját nevében való érvényesítésére (perbizomány) nincs jogszabályi lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár iránti keresetet elévülés miatt nem látta teljesíthetőnek, amihez képest az ítéltábla szerint a jog logikájából adódóan elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a felperesnek az általa megjelölt ténybeli alapon lehetett-e nem vagyoni kárkövetelése az alperessel szemben, mert a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint csak a követelés képes elévülni, követelés hiányában az elévülés vizsgálata kizárt. A nem vagyoni kár iránti kereset jogalapja a Ptk. 349. § (1) bekezdése és 84. § (1) bekezdés e) pontja volt és a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel teljesült, ugyanis a vádemelés ellen – amiből alapvetően a felperes a nem vagyoni kárigényét származtatta – nincs helye rendes jogorvoslatnak, illetve a tanúbizonyítási indítványok elutasítása elleni panasszal nem lett volna elhárítható a vád alapjául szolgáló bizonyítékok helytelen és hiányos értékelésében megnyilvánuló alperesi magatartásból származtatott kár.

A felperes nem vagyoni kárigényét arra alapította, hogy az alperes alaptalanul emelt vádat, mert arra nem került volna sor, hiszen megdőlt volna a sértettek szavahihetősége, ha elvégzi a szükséges nyomozati cselekményeket (tanúkihallgatás, szembesítés, szakértő bevonása). A számára ezzel okozott hátrányt a reputációja, jóhírneve sérelmében jelölte meg. A felperes – ahogy azt az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési szakban előterjesztett érvelése is alátámasztja – abból indul ki, hogy a nyomozás során történtek és az ezt követő – utóbb a felmentő ítélet folytán alaptalanul vált – vádemelés minden további nélkül megvalósítja a felperes jóhírnevének megsértését, azaz a magatartás eredménye alapján minősíti az adott magatartást személyiségi jogi jogsértésnek. Ehhez képest a nem vagyoni kár nem bármilyen jellegű jogellenes magatartás folytán bekövetkezett személyi jellegű hátrány orvoslása, hanem személyiségi jogsértés következménye. A személyiségi jogsértés nem pusztán a büntetőeljárás lefolytatása, nyomozás, vádemelés, hanem személy elleni támadás kell, hogy legyen. A személyiségi jogot sértő magatartás – kifejezetten a személyt magát védeni hivatott

jogsabályok megsértésétől eltekintve – tevés vagy mulasztás lehet, de mindkettőnek közös jellemzője, hogy szükséges hozzá a személy elleni támadás. A jogsértő azért fejt ki aktív magatartást vagy azért mulaszt, mert ezzel az érintett személy személyiségét kitevő tulajdonságok valamelyikét vagy összességét, tehát a személyt magát hátrányos helyzetbe kívánja hozni, vagy tudnia kell, hogy mulasztásával az érintettet hátrányos helyzetbe hozhatja. Vagyis adott esetben akkor lehetne személyiségi jogsértést megállapítani, ha a felperes előadta és bizonyította volna, hogy az alperes a felperes személye miatt, az ő személyiségének lényegét adó tulajdonságokra tekintettel, kifejezetten az ellene való támadásként azért folytatta a büntetőeljárást a sérelmezett módon és emelt ellene vádat, mert bár tudta vagy tudnia kellett, hogy a felperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményeket, mégis a felperes személyét kívánta ennek az eljárásnak kitenni. A felperes ilyen értelemben vett, a személye elleni támadásnak minősülő magatartást maga sem állított, az őt utóbb felmentő jogerős ítéletből következtetett vissza a vádemelés alaptalanságára, ami többlettényállás nélkül eleve alkalmatlan az állított személyiségi jogi jogsértés megállapítására.

Annak megítélésénél, hogy történt-e személyiségi jogsértés, a felperes által megjelölt magatartásokból lehetett kiindulni, amit a felperes a bizonyítási eljárás hiányos lefolytatásában és a bizonyítékok nem helytálló értékélésében, az őt mentő körülmények figyelmen kívül hagyásában jelölt meg. Az alperes jogalkalmazó szerv, kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapíthatja meg, elsősorban akkor, ha a ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye (EBH.2001.526.). Önmagában a felperes felmentése nem teszi a vádemelést jogellenessé, az alperesnek ugyanis az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 19. § (1)-(3) bekezdése szerint a bűncselekmény felderítése és a vádemelés kérdésében való döntés a feladata, aminek keretében arról kellett gondoskodnia, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges minden tény, bizonyíték és jogi okfejtés a bíróság elé kerüljön, a bűnösségről a végső döntést a bíróságnak kellett meghoznia. Amint azt a büntető perben eljáró bíróság megállapította adott esetben a vád törvényességéhez nem férhet kétség, a vádirat a büntetőjogilag releváns tényállási elemeket túlnyomó részt megjelölte, alkalmas arra, hogy a vádlott védekezhessen az ott felhozott ténymegállapításokkal kapcsolatban és a bíróság körülhatárolt körben tudja a bizonyítási eljárást lefolytatni (7.B.612/2014/39. számú büntető ítélet 9. oldal III. pont).

Adott esetben annak volt jelentősége, hogy a felperes sem tette vitássá a nyomozás és a büntetőeljárás során, hogy a feljelentőktől pénzt vett át, aminek kapcsán köztük elszámolási vita keletkezett. A büntetőeljárásban abban az alapvető kérdésben kellett állást foglalni, hogy ezen pénzösszeg átvételére ügyvédi letétként, avagy a felperes védekezése szerint kölcsönként került sor, ettől függött ugyanis, hogy a pénzösszeggel a felperes a sajátjaként rendelkezhetett-e vagy sem. Azaz a büntetőeljárásban a nem vitásan a felperesnek átadott bizonyos pénzösszeg rendeltetésének jogi minősítését kellett megítélni, ezért az alperes részéről nem tekinthető súlyos jogalkalmazási tévedésnek, okszerűtlen vagy iratellenes mérlegelésnek, hogy a pénz átadásáról kiállított letéti megbízási szerződések tartalmából indult ki, amelyek jogi megítélésére nézve egyébként a szakvélemény adatokat nem szolgáltatott. Nem tekinthető súlyos jogalkalmazási tévedésnek az sem, hogy az alperes a vádemelés során a büntető perben eljáró bíróságtól eltérően elsősorban nem az átadott pénz összegének, az átadás időpontjának tulajdonított jelentőséget, hanem annak, hogy erre milyen jellegű jogviszony keretében került sor. A felperes alaptalanul állította, hogy az alperes a

vádemelés során a hangfelvételek tartalmát nem értékelte, hiszen a vádirat tartalmából kitűnően erre sor került. A szakértő bevonásával összefüggésben az ítéltábla azt emeli ki, hogy az eljárási szabálysértések közül csak annak lehet relevanciája, ami okozati összefüggésben áll a felperest ért hátránnyal, a felperes pedig a vádemelést tartotta számára hátrányt okozó cselekménynek, így annak nincs jelentősége, hogy az alperes a felperes által megbízott szakértőt tanúként hallgatta ki, hisz a felperes alapvetően azt sérelmezte, hogy az alperes helytelenül mérlegelte a rendelkezésre álló adatokat, a számára kedvező bizonyítékokat nem vette figyelembe. Ebből a szempontból annak a körülménynek, hogy szakértőt tanúként vagy szakértőként lett kihallgatva, jelentősége nem volt, különös figyelemmel arra, hogy – amint azt a büntető perben eljáró másodfokú bíróság is kifejtette – az alperes valójában a tanúkihallgatás során a szakvéleménnyel kapcsolatos kérdéseket intézett a tanúhoz. Ami azt a kérdést illeti, hogy volt-e vádemelést kizáró ok, tehát a szakvélemény kapcsán egyértelmű volt-e vagy kellett volna lennie annak, hogy a felperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, az ítéltábla azt emeli ki, hogy a felperes számítógépes rendszerében nyilvántartott letéti megbízási szerződések többszöri felülírásából a felperes és a feljelentők között létrejött jogviszony jellegére önmagában következtetést nem lehetett levonni. A büntető perben meghozott felmentő ítéletből és annak indokaiból is nyilvánvaló, hogy a bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményeként került sor annak megállapítására, hogy nem történt bűncselekmény, ilyen bizonyítást pedig vádemelés nélkül nem folytathatott volna. A bizonyítás adott esetben a szakértő bevonását, a nyomozás során már kihallgatott tanúk ismételt kihallgatását, illetve a mellőzött tanúk kihallgatását, valamint a különböző peradatok értékelését jelentette. A jogerős ítéletből következően a bíróság döntésén, mérlegelésén múlt, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékokat miként értékeli, T. T. rendőr tanúvallomását például a közvetlenség elve alapján az eseményeket követően írt jelentéstől is eltérően értékelte, amikor úgy foglalt állást, hogy a tárgyaláson már nem lehetett észlelni a jelentésben meglévő azon felhangot, miszerint a „vádolt ravaszul kívánta volna beforgatni a tárgyaló partnereit”. Az informatikai szakértőnek a letéti megbízási szerződések felülírása tárgyában nyilvánított véleménye csupán egy volt a bizonyítékok közül, de a bíróság mérlegelésén múlt, hogy a szakvéleményt miként veszi figyelembe és hogy a letéti megbízások felülírásának jelentőséget tulajdonít-e a bűncselekmény megvalósulása szempontjából vagy nem. Ha pedig a bizonyítékokat a büntetőbíróságnak is értékelnie és mérlegelnie kellett, akkor nyilvánvaló, hogy az említett bizonyítékokon alapuló vádemelést nem lehet a felperes személye elleni támadásként értékelni.

A fenti körülmények mellett a vádemeléssel kapcsolatosan a felperes személye elleni támadásként értékelhető magatartást az alperes részéről megállapítani nem lehetett, így a felperes nem vagyoni kárai megtérítését nem követelheti.

Ebből adódóan az elsőfokú bíróság elévüléssel kapcsolatos indokai a kereset elutasításának másodlagos indokaként helytállóak, mert ha keletkezett volna is nem vagyoni kárkövetelése a felperesnek az alperessel szemben, a kereset elévülés okán az elsőfokú bíróság által helytállóan kifejtett indokok szerint nem lett volna teljesíthető. Az elévülés szempontjából annak van jelentősége, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor válik esedékessé [Ptk. 360. § (1) bekezdés] és ezzel veszi kezdetét az elévülési idő [Ptk. 326. § (1) bekezdés]. A felperes mind az elsőfokú eljárásban, mind pedig a fellebbezésében következetesen összemosta a vagyoni és a nem vagyoni kára bekövetkezésének és ezáltal az elévülés kezdetének időpontját. A jóhírnév, a megbecsültség és a reputáció megsértésében

megnyilvánuló nem vagyoni kár bekövetkezése szempontjából a vádirat felperes részére való kézbesítésének semmilyen jelentősége nincs, amint annak sem, hogy a felperes alappal mikortól nem tudott védekezni ügyfeleivel szemben a felhozott vádakát illetően. A felperes jóhírnévhez fűződő joga megsértéséből származó hátrány – az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint – akkor következik be, amikor a vádemelés ténye más vagy mások számára megismerhetővé válik, ez pedig az az időpont, amikor az ellene emelt vád első alkalommal megjelent a sajtóhíradásokban. Ehhez képest csak a hátrányt súlyosbító körülményként értékelhető, hogy ezt követően ki és mikor értesül a vádemelésről, illetve a vádemelés ténye a sajtó útján vagy egyéb módon milyen további személyek előtt válik ismertté.

A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az elévülés a jogerős felmentő ítélet meghozataláig a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint nyugodott, a nyugvásnak azonban adott esetben nem volt az elévülési időt meghosszabbító hatálya, mert a jogerős büntető ítélet meghozatalától az elévülési időből egy évnél több volt még hátra. A felperes érvelésével ellentétben az elévülés nyugvása – a megszakítással ellentétben – nem azt jelenteti, hogy 2016. június 29-én vette kezdetét az elévülési idő, hanem hogy amennyiben erre az időpontra az elévülési idő eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb lett volna még hátra, a felperes egy éven belül érvényesíthette volna igényét.

Az ítéltábla a kifejtett indokokra tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelensége miatt pervesztes felperest a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte a feljegyzett fellebbezési illeték megtérítésére. Az alperes másodfokú perköltséget nem számított fel, így arról nem kellett határozni.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Matosek Edina s.k.

a tanács elnöke, előadó

Dr. Mizerák Judit s.k.
Szabolcs s.k.

bíró

Dr. Benedek

bíró

A kiadmány hitelül: